

کارکرد ورزش در باز اجتماعی شدن مجرمین با رویکرد جامعه شناختی

حسن بابایی^۱، بهرام قدیمی^{۲*}، امیرمسعود امیرمظاهری^۳، زهرا علی پور درویشی^۴، معصومه شجاعی^۵

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۹/۱۲/۱۲

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۹/۰۹/۲۶

DOI: 10.30495/JISDS.2022.20669

چکیده

یکی از راهبردهای اصلی در نظام پیشگیری، باز اجتماعی کردن است. فردی که مرتکب یک رفتار ناهنجار می‌شود باید با دریافت آموزش‌های مناسب و کسب مهارت‌های لازم مجدداً وارد جامعه شود و جامعه هم آن فرد بپذیرد. بازاجتماعی کردن با بازاجتماعی شدن و جامعه‌پذیری زندانیان، یک پیوند کاملاً منسجم دارد. بسیاری از اوقات علت بازگشت بزهکاران به زندان به خاطر پذیرفته نشدن آن‌ها توسط جامعه است. از نظر قانون باز اجتماعی کردن وظیفه قوه قضائیه است اما تکرار جرم و بازگشت مجدد به زندان علاوه بر مسائل درون سازمانی، ریشه در عوامل فردی، روانی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی دارد. برخورداری از برنامه‌های با کیفیت در بخش پیشگیری و استمرار آن‌ها از نکات کلیدی در باز اجتماعی کردن مجرمان است که باید به صورت جدی مورد توجه قرار گیرد. با گسترش گروه‌های متنوع که به فرد فرصت عضویت می‌دهد، جامعه‌پذیری از دایره محدود و بسته پیرامون فرد به گستره وسیع‌تری از گروه‌های داوطلبانه انتقال یافته است. گروه‌های ورزشی و عضویت یا ارتباط با آنها، فرصت دستیابی به جامعه‌پذیری را فراهم می‌آورد. در این پژوهش میدانی برای گردآوری عمده مطالب از کتاب و مقاله استفاده شده و با تحلیل و بررسی تأثیر ورزش بر بازاجتماعی شدن زندانیان که از تکنیک‌های مختلف علمی اعم از گردآوری اطلاعات به روش پیمایشی و گردآوری داده‌ها از طریق پرسش‌نامه بهره گرفته شده است، به این نتیجه رسیده‌ایم که در بین ورزش با موضوع‌های تکرار جرم، گرایش به خشونت، اعتیاد و خودکشی رابطه‌ای وجود دارد و این نتیجه بیانگر آن است که در صورت افزایش ورزش، موضوعات یادشده کاهش می‌یابند.

واژگان کلیدی: جامعه‌شناسی، پیشگیری از جرم، بازاجتماعی کردن، جامعه‌پذیری، اصلاح مجرمان، اقدامات تأمینی و تربیتی، زندانیان،

ورزش

^۱ دانشجوی دکتری تخصصی جامعه‌شناسی ورزش واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی تهران، ایران
^۲ دانشیار گروه جامعه‌شناسی و عضو هیأت علمی واحد علوم تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی تهران، ایران (نویسنده مسئول): dr.b.ghadimi@gmail.com
^۳ دانشیار گروه جامعه‌شناسی و عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد تهران مرکز، ایران
^۴ استادیار گروه مدیریت دولتی-مدیریت منابع انسانی و عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد تهران شمال، ایران
^۵ دانشیار گروه رشد، تکامل و یادگیری حرکتی و عضو هیأت علمی دانشگاه الزهراء تهران، ایران

بیان مسأله

غالباً از ورزش به مثابه برونشوی امنی برای انگیزه‌های پرخاشگری برخاسته از عواملی چون ناکامی و نومی‌دی و شکست که انسان در زندگی روزمره خود، خواه نا خواه، با آنها روبرو می‌شود یاد شده است. از آنجا که فرصت‌های موفقیت و پیروزی در ورزش تنها در رسیدن به نقاط و اهداف مورد نظر خلاصه نمی‌شود، بلکه صرف اجرای خوب یک مهارت، پیروزی به شمار می‌آید، از این رو، ورزش داروی اجتماعی مؤثری بر ضد عوامل شکست و ناکامی، و فرصت اجتماعی پذیرفته‌ای برای تخلیه‌ی سائقه‌ای پرخاشگری و احساس ناکامی و شکست می‌باشد. (انور الخولی، ۱۳۸۳: ۸۲)

مسائل اجتماعی جامعه، پدیده‌های اجتماعی، اعم از شرایط ساختاری و الگوهای کنشی هستند که در مسیر تحولات اجتماعی قرار می‌گیرند (عبداللهی، ۱۳۸۳: ۳۷). مسائل اجتماعی به عنوان پدیده‌های نامطلوب، اذهان صاحب‌نظران و افکار عمومی را به خود مشغول داشته اند.

چون برنامه‌های تربیت بدنی امکان و شرایطی دارد که شخصیت و ماهیت افراد بروز می‌کند و آشکار می‌گردد لذا رفتار و اعمال ناشایسته شناخته می‌شود و جایگزینی خصایص انسانی و رعایت قوانین صورت می‌گیرد. بدین گونه هر فرد می‌تواند از احترام لازم در بین دسته و جامعه خود برخوردار گردد. این ارتباط مطلوب شکل گرفته و به صورت اخلاق در آمده و به قلمروهای خارج نیز انتقال یافته و مشاهده می‌شود. (کوشافر، ۱۳۸۱، ص ۶۸) هربرت رید اغراق نکرده است آنجا که می‌گوید: «من کاملاً موافقم که تربیت ورزشی تا حدی به پرورش اراده می‌انجامد. همچنین از این که در مدارس ما زمانی را به بازی‌ها اختصاص می‌دهند متأسف نیستم، بلکه بر عکس، این زمان تنها زمانست که به بهترین وجه می‌گذرد... اخلاق ورزشی روحیه تیمی و گروهی، به سنتی، در کنار دیگر سنت‌های اجتماعی، تبدیل شده است». (انور الخولی، ۱۳۸۳، ص ۸۰). انتقال و کاربرد آموخته‌های اجتماعی ورزش‌ها و انعکاس این رفتارهای آموخته شده فرد را برای زندگی در گروه آماده‌تر می‌سازد. تجربه اجتماعی کسب شده از راه فعالیت‌های گروهی تربیت بدنی در حل مسائل اجتماعی بسیار مفید می‌باشد. تصمیم‌گیری‌های منطقی، قضاوت‌های اخلاقی و تجربه آنها در میدانی ورزشی قابل انتقال به زندگی هستند. تقلید از مربیان و رهبران در گفتار و کردار که مورد احترام شرکت کنندگان در فعالیت‌های ورزشی هستند باعث ایجاد صفات برجسته و مطلوب در ورزشکاران و دانش‌آموزان می‌گردد. کنترل احساسات، احترام به قوانین، رعایت منافع جمعی از جمله عاداتی هستند که در ورزش امکان آموزش آنها موجود است. اغلب ورزشکاران اذعان دارند که فلسفه زندگی مربیان و طرز رفتار آنها در زندگی اجتماعی و اخلاقی این گروه موثر بوده، زیرا آنان در موقعیت بهتری برای الگو برداری قرار دارند. تربیت اخلاقی ورزشکاران از رفتار مربیان نشأت می‌گیرد پس مربیان با اعتماد به کار و نقش خود لازم است اصول انسانی و اخلاقی را رعایت کنند. (کوشافر، ۱۳۸۱، ص ۱۷۷)

پژوهش‌های اجتماعی شدن در ورزش با توسعه‌ی جامعه‌شناسی ورزش ارتباط مستقیم داشته است. طی دهه ۱۹۶۰ و اوایل دهه ۱۹۷۰ برای تبیین جنبه‌های گوناگون شرکت در فعالیت‌های ورزشی تلاش بسیاری شده است. اغلب مطالعات اجتماعی شدن در ورزش حول دو مسأله متمرکز بوده است. یکی پیشایندهای شرکت در ورزش یعنی اینکه چگونه و تحت چه شرایطی شخص به ورزش رو می‌آورد و دیگری پیامدهای شرکت در ورزش. این دو فرایند را اجتماعی شدن در نقش اجتماعی و اجتماعی شدن از طریق نقش اجتماعی نیز نامیده اند. لذا در اغلب منابع دو عنوان اجتماعی شدن در ورزش و اجتماعی شدن از طریق ورزش به چشم می‌خورد. در اولی فرد در نقش ورزشی مانند «ورزش» اجتماعی می‌شود و در دومی به یادگیری نگرش‌ها، ارزش‌ها، مهارت‌ها و گرایش‌هایی کلی - مانند جوانمردی، انضباط - اشاره دارد که تصور می‌شود در فعالیت‌های ورزشی حاصل آید. اجتماعی شدن از طریق ورزش عبارت است از تأثیر ورزش بر باورها، نگرش‌ها و ... چنین پنداشته می‌شود که در درس‌هایی که از شرکت کردن در ورزش می‌آموزیم به سایر جنبه‌های اجتماعی انتقال‌پذیر است و از این طریق فرد را برای شرکت موفقیت‌آمیز در آن زمینه‌ها یاری می‌دهد. دانش اظهار می‌دارد که کودکان مهارت‌های ارتباط و تصمیم‌گیری را با شرکت در ورزش کسب می‌کنند. (عبدلی،

۱۳۸۶، صص ۱۳۶ و ۱۳۹) تربیت بدنی در قبول مسولیت برای پرورش و القای ارزش‌های اجتماعی در افراد جامعه خصوصاً دانش‌آموزان مدارس سهیم بوده و به عنوان عاملی در جهت تقویت ارزش‌های اجتماعی و رفتارهای مطلوب انسانی موثر است. (عزیز آبادی فراهانی، ۱۳۷۳، ص ۱۱)

بنابراین یکی از کاربردهای ورزش را می‌توان در بازاجتماعی کردن محکومین و زندانیان جستجو نمود. «گاه در زندان‌ها با اجرای مجازات و برنامه‌های اصلاحی و درمانی محکوم مشکلش حل می‌شود و آسیب رفع می‌شود و به دنبال رفع مشکل دیگر مرتکب جرم نمی‌شود. در بازدارندگی فردی خاصیت اول مد نظر است یعنی مجازات طوری باشد که فرد متنبه شود. در بازدارندگی خاص معیار ما کاهش تکرار جرم است. و هدف پیشگیری از تکرار جرم و اصلاح مجرم است پیشگیری از بزه کاری مکرر است و اصلاح مجرمین مدنظر است». (نجفی ابرند آبادی، ۱۳۷۰: ۳۰)

بازرترین بازوی سیاست کیفری ایران زندان است اما مطالعات و تحقیقات نشان داده است که خود زندان، برای بسیاری از زندانیان به دلیل تجربیات منفی که از محیط زندان کسب می‌کنند، بسیار مخرب و ناامید کننده است. زیرا کافی نبودن اقدامات اصلاحی و بازپروری زندانیان به معنای آن است، که آنها به هنگام ترک زندان در، مقایسه با زمان ورودشان آمادگی بی‌شتری برای ارتکاب مجدد جرم دارند (حاتمی خواجه، ۱۳۸۶: ۹۵) زندان اگرچه توانسته است به نحو موقت مجرمین را کنترل نماید ولی تبعات و آسیب‌هایی که خانواده‌های زندانیان متحمل می‌شوند قابل توجه می‌باشد (جعفری و نیکپور، ۱۳۸۶: ۷۴). بارها اعلام شده که در عمل، زندان به مدرسه آموزش جرم تبدیل شده است (آشوری، ۱۳۸۲: ۴۵) بنا به آنچه گفته شد این پژوهش تلاش دارد تا کارکرد ورزش در بازاجتماعی شدن مجرمین با تأکید بر جامعه شناختی را مورد بررسی قرار دهد.

اهمیت و ضرورت پژوهش

در دنیای معاصر، ورزش به عنوان پدیده‌ای موثر در همه‌ی جوامع جایگاه ویژه‌ای پیدا کرده است. ارتباط فعالیت‌های بدنی و ورزش با علوم مختلف زمینه‌های جدیدی را برای مطالعه‌ی انسان فراهم کرده و گستردگی مطالب و مسائل مرتبط با ورزش و تربیت بدنی به حدی است که نیاز به علوم تخصصی و مطالعات ویژه را ایجاد کرده است.

«ورزش عبارت است از یک فعالیت نهادینه شده که مستلزم کاربرد نیروی جسمانی شدید با استفاده از مهارت‌های جسمانی پیچیده به وسیله شرکت کنندگانی است که توسط عوامل درونی و بیرونی تحریک می‌شوند. این تعریف با فعالیت‌های ورزشی سازمان یافته ارتباط پیدا می‌کند» (کوشافر، ۱۳۸۱، ص ۵۸) در این اصل کلی نبوده و ضمن این که پی ریزی این علم بر مبنای مسائل جسمانی و فیزیکی است ولی در نهایت وسیله‌ایست که در کمال و تعالی انسان‌ها موثر بوده و می‌تواند گامی در جهت اهداف غایی انسان‌ها که همان سیر الی الله است بر دارد. (عزیز آبادی فراهانی، ۱۳۷۳، ص)

در حال حاضر، با گسترش گروه‌های متنوع که به فرد فرصت عضویت می‌دهد، جامعه پذیرگی از دایره محدود و بسته پیرامون فرد به گستره وسیع‌تری از گروه‌های داوطلبانه انتقال یافته است. گروه‌های ورزشی و عضویت یا ارتباط با آنها، فرصت دستیابی به جامعه پذیرگی را فراهم می‌آورد؛ جامعه پذیرگی خاصی که فراتر از نزدیکان نسبی و سببی فرد است. تنوع عضویت فرد در گروه‌های داوطلب غیر خویشاوند، سبب مرور و تمرین گروهی ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی می‌شود و تقویت همبستگی و انسجام اجتماعی را فراهم می‌آورد. (صدقت زادگان، ۱۳۷۷: ۱۹۴).

در اصل ۱۵۶ قانون اساسی یکی از وظایف قوه قضائیه پیشگیری از جرم و اصلاح و باز پروری مجرمان اعلام گردیده است. علاوه بر آن قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی- اجتماعی، سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی را مکلف به اتخاذ تدابیر مناسب در جهت جلوگیری از ارتکاب مجدد جرم و اصلاح مجرمان نموده است؛ قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی اجتماعی نیز در جهت تکمیل سیاست‌های اتخاذ شده در قانون توسعه چهارم مقررات مفصلی را وضع کرده است (شاملو و موسی زاده، ۱۳۸۹:

۹). با وجودی که سازمان بهداشت جهانی اهمیت فعالیت بدنی برای رفاه زندگی و سلامت مجرمین در زندان را به رسمیت شناخته است و هم چنین نتایج تحقیقات متعدد حاکی از این پیام است که مشارکت در فعالیت‌های بدنی و ورزشی به عنوان یکی از مهمترین عوامل در پر کردن اوقات فراغت، سهم بسزایی در ارتقا سطح سلامت جسمانی، روانی و اجتماعی احاد افراد جامعه به ویژه مجرمین در زندان دارد، در همین راستا یکی از سازمان‌هایی که می‌تواند از ورزش به عنوان ابزاری در جهت سالم‌سازی افراد ناسالم و ناهنجار (بزهکار) که به نوعی نظم جامعه و امنیت آن را مختل نموده اند و در محیط بسته‌ای به نام زندان نگهداری می‌شوند، استفاده کند، سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور است. در همین راستا نیز می‌توان از ورزش در زندان به عنوان راهکاری عملی در تربیت و اصلاح مجرمین در زندان بهره برداری کرد. تحقیقات نشان می‌دهد که خود زندان، برای بسیاری از مجرمین در زندان به دلیل تجربیات منفی که از محیط زندان کسب می‌کنند بسیار مخرب و نا امیدکننده است زیرا کافی نبودن اقدامات اصلاحی و بازپروری مجرمین در زندان به معنای آن است که آنها به هنگام ترک زندان در مقایسه با زمان ورودشان آمادگی بیشتری برای ارتکاب جرم دارند. (حتمی، ۲۰۰۴: ۱۹). اکنون که توجه به نتایج این تحقیقات سبب گسترش دیدگاه توجه به بازاجتماعی نمودن مجرمین در زندان و پیشگیری از تکرار جرم توسط آنها شده است و برنامه‌های ورزشی مرتبط با این امر در زندان‌های کشور در حال اجراست ضروری است که اثربخشی این برنامه‌ها مورد ارزیابی قرار گیرد تا مشخص گردد اجرای آنها واقعا کمکی به بهبود سیاست‌های کیفری نموده است و آیا اصلاً توانسته است به جای دانشگاه جرم به جایگاه اصلاح و تربیت مجرمین تبدیل گردد؟

اهداف تحقیق

اهداف کلی

- بررسی تاثیر ورزش در بازاجتماعی شدن زندانیان

اهداف ویژه

- بررسی تاثیر ورزش در کاهش گرایش به جرم مجرمین زندان مرزی سنندج
- بررسی تاثیر ورزش در کاهش گرایش به خشونت در میان مجرمین زندان مرکزی سنندج.

پیشینه‌ی پژوهش

تأثیر ورزش در اخلاق و رعایت حقوق دیگران: از آنجا که انجام مهارت‌های ورزشی طبق قوانین و مقررات خاص هر رشته اجرا می‌گردد و رعایت مقررات بازی برای کلیه بازیکنان الزامی می‌باشد، در نتیجه، بازی موقعیتی است برای آموزش رعایت مقررات و قرار دادهای اجتماعی، خصوصاً برای کودکان که در سنین اولیه با مقررات اجتماعی درگیر نیستند اثرات کاربردی را به همراه دارد. (عزیز آبادی فراهانی، ۱۳۷۳، ص ۲).

لورنز (k.lorenz) ورزش را یک شکل آئینی جدا شده از پیکاری که فرهنگ‌های بشر آن را تولید کرده توصیف کرده است. زیمل (simmel) تأکید می‌کند که ورزش وقتی شکل مسابقه ورزشی به خود بگیرد، می‌تواند در حل کشمکش‌ها و درگیری‌ها نقش مؤثر ایفا کند. اما ساتون و اسمیت (Sutton & smith) معتقدند که کارکرد ورزش و گیم‌ها در عادی سازی و همانند ساختن کودکان با عناصر نظام اجتماعی از رهگذر مقاومت در برابر درگیری‌ها و چیره آمدن بر آنها، محدود می‌شود. در حالی که سیمونز توضیح می‌دهد که ورزش موجب می‌شود تا انسان به واقعیت توانایی‌ها و حقیقت امکاناتش پی ببرد. (الخولی، ۱۳۸۳: ۷۳).

«هدی مزینی» به همین مقایسه بین دانشگاه تربیت معلم و دانشگاه علوم پزشکی پرداخت. نتیجه نشان داد که عمدتاً ورزشکاران کمتر افسرده هستند، اما دانشجویان رشته پزشکی نسبت به دانشجویان دانشگاه تربیت معلم افسردگی کمتری نشان دادند. علت می‌تواند تعداد واحدهای علمی، دانشگاهی خاص رشته پزشکی در دوران دانشجویی باشد. زیرا واحدهای علمی در دوران انترنی، همچون تیم ورزشی فرصت با هم بودن، تقویت حس هویت و انسجام را فراهم می‌آورد. (مزینی، حدی، ۱۳۷۴)

هویت جنسی یکی از نشانه‌های جامعه پذیری موفق به شمار می‌رود. دیویس و دلانجو (۱۹۹۲) از طریق تحصیل محتوای تبلیغ رسانه‌ها در مورد مضرات مصرف دارو در ورزشکاران متوجه شدند که رسانه‌ها بر تأثیر و عوارض سوء داروها بر خصوصیات جنسیتی زنان و مردان تأکید دارند که از تفاوت جنسی زن و مرد می‌کاهد. این امر نشان از هویت جنسی قوی است که ورزشکاران از آن برخوردارند و نزد خود آنها اهمیت دارد. بنابراین برای جلوگیری و کاهش استفاده از این داروها متوسل می‌شوند. (نیکسون، هاوارد، جیمز، ۱۹۹۶)

صدیق سروستانی در پژوهشی با نام «هم پژوهی و هم نویسی در ایران» با مقایسه آمار و ارقام مبوب به تولیدات علمی که به صورت گروهی انجام گرفته است، نتیجه می‌گیرد که تحقیقات گروهی در ایران ناچیز است. وی با ارائه جدول توزیع آماری از عناوین کتاب‌های منتشر شده از سازمان سمت در سال ۱۳۸۰ به مقایسه با ۱۹ عنوان از رشته‌های علوم انسانی می‌پردازد. نتیجه نشان می‌دهد که بیشترین میزان هم پژوهی به رشته تربیت بدنی (۷۷٪) اختصاص دارد. پس از آن الهیات (۴۰٪) زبان فرانسه (۴۲٪)، زبان و روانشناسی (۷۱٪) بیشترین میزان هم پژوهی را دارند. تحقیقی که وودز و همکاران (۲۰۱۷) به عنوان بررسی سیستماتیک تأثیر ورزش بر سلامت روانی افراد در زندان به انجام رساندند نشان می‌دهد که تأثیر ورزش بر سلامت روان افراد زندان و همچنین بررسی تئوری روان شناختی تغییر رفتار در سلامت برای طراحی و ارزیابی معیار می‌باشد. تحقیقی که میک و لوئیس (۲۰۱۴) انجام داده است نشان می‌دهد که ورزش بر زندانیان تأثیر گذار است و ورزش تأثیر مثبتی بر رفاه زندانیان و جامعه زندان دارد (میک و لوئیس، ۲۰۱۴). تحقیقی که باکلوس (۲۰۱۹) انجام داده است نشان می‌دهد که زندانیانی که ورزش می‌کنند دارای سطح پایینی از افسردگی، استرس و اضطراب در میان زندانیان هستند. ورزش یک روش استراتژیک مقابله با حبس است (باکلوس، ۲۰۱۹). حال آنکه، پژوهش حاضر در صدد است موضعی درونی و معناکاوانه کارکرد ورزش در باز اجتماعی شدن مجرمین ارائه می‌دهد و با مطالعه مجرمین در زندان در زمینه‌ی بازاجتماعی نمودن مجرمین از طریق ورزش پی ببرد. به طوری که، آنچه از طریق این پژوهش حاصل می‌شود، می‌تواند مبنایی برای دیگر پژوهش‌ها باشد. به ویژه پژوهش‌هایی که از طریق پیمایش انجام می‌شوند. آنچه که می‌تواند پژوهش حاضر را از دیگر پژوهش‌ها متمایز کند و جنبه‌ای نسبتاً بدیع و نوین بدان بخشد، مقوله‌بندی نوینی از بازاجتماعی نمودن مجرمین از طریق ورزش بر اساس حمل معناها و پیام‌های اجتماعی و مطالعه مجرمین در زندان در زمینه‌ها و متن‌های مختلف اجتماعی است. مجرمین در زندان به عنوان منحرفین از هنجارهای نظام اجتماعی جامعه خود هستند که جهت تنبیه و تعزیر تا مدت زمان معینی در یک ساختار، با نظام منضبط و قانونمند به نام ندامتگاه و زندان در مسیر اصلاح و تربیت قرار می‌گیرند. در این بین نقش و تأثیر مهم ورزش در اصلاح و تربیت مجرمین و زمینه سازی برای بازگشت آنان به یک زندگی سالم، از ضروریات محسوب خواهد شد بر این اساس پژوهش حاضر با نگاهی جامعه‌شناختی در صدد بازاجتماعی نمودن مجرمین از طریق ورزش، معنایابی آن‌ها و چگونگی شکل‌گیری، تکوین و تثبیت این سبک‌ها است.

مبانی نظری

سیچ معتقد است که با وجود گذشت بیش از یک قرن بحث و جدل در علم جامعه شناسی، این حوزه هنوز یک رویکرد چند پارادایمی است. در مورد تأیید مشارکت در فعالیت‌های ورزشی بر حیات اجتماعی به طور کلی و بالاخص جامعه پذیری، هر یک از رویکردهای نظری جامعه شناختی به گونه‌ای نگریسته است. (سیچ، ۱۹۸۱: ۱۲)

مفهوم جامعه پذیری از طریق ورزش از مفاهیم مکتب کارگرد گرایانه است. جامعه پذیری فرایندی است که از طریق آن قادر می‌شود، خود را با جامعه هماهنگ کند. کارگزاران جامعه پذیری نیز عبارتند از: پدر، مادر، خواهران، برادران، معلمان، مربیان و همسالان، روش تحقیق، فرایند مذکور نزد کارکرد گرایی هم همراه با روش‌های کمی و بهره‌گیری از پرسشنامه است. اما تفاسیر تضادگراها از جامعه‌پذیری، تداوم روابط موجود، بی‌عدالتی و نابرابری است. از طریق جامعه‌پذیری، طبقات مسلط می‌توانند برتری خود را بر طبقات تحت سلطه اعمال کنند. روابط طبقاتی به وسیله ورزش از نسلی به نسل دیگر منتقل می‌شوند. ورزش، اعضا را برای تشکیل نیروی کارآمد آماده می‌کند و همچنین، تقسیم کار، رهبری اقتداگرا و انجام نقش‌های تخصصی را نیز به اعضا می‌آموزد. در این رویکرد، فرایند جامعه‌پذیری از طریق ورزش به نیازهای سرمایه داری خدمت می‌کند. افرادی که دارای قدرت اقتصادی هستند، از آن برای حفظ امتیازات خود استفاده می‌کنند. با وجود این، می‌بینیم شرکت در فعالیت‌های ورزشی از طرف جامعه تشویق می‌شود. نگرش منفی نسبت به ورزش تاکنون نتوانسته است، از ارزشمندی ورزش برای ایجاد خوی شهروندی بکاهد. (نیکسون، ۱۹۹۶: ۳۰۲).

از دیدگاه مکتب کنش متقابل نمادین نظریه ماکس وبر به بحث « عقلانی شدن نهادهای اجتماعی و بوروکراسی » اشاره دارد که در روند باز اجتماعی شدن مجرمین از طریق ورزش به مک دونالدیزه شدن این پدیده به چهار خصیصه اساسی: کارایی، محاسبه پذیری، پیش بینی پذیری و کنترل می‌پردازد. همانطور که دست اندرکاران نظام عدالت کیفری برآند تا سیاست‌های مجازات را مبتنی بر مبانی منطقی استوار سازند تا بتوانند آنچه را که در آینده اتفاق می‌افتد، پیش بینی و کنترل نمایند. برای این کار روش مک دونالدیزه شدن، یک مدل کاملاً منطقی در پی دارد؛ توضیح آنکه در یک جامعه منطقی افراد ترجیح می‌دهند بدانند در هر زمان چه انتظاراتی داشته باشند. (اسفندیاری، ۱۳۹۴: ۱۱۹). در بحث ورزش، هم ورزشکار و هم تماشاچی نقش خود را به عنوان یک زندانی در زندان اوقات فراغت مدرن بازی می‌کنند. زندانی که محکوم به تهیه بلیط از جایی مشخص و نشستن در کنار هوادارانی مشخص است یا بازی در کنار بازیکنانی مشخص. (قدیمی، ۱۳۹۷: ۳۵). در زندان هم چنین سیستمی برقرار است که (همچون رستوران‌های مک دونالد) نوع و کیفیت مجازات (غذا)، از قبل کاملاً مشخص است. در چنین فرایندی، زندان سطح پیش بینی پذیری بالایی را فراهم آورده است. چون با محدود ساختن اختیارات قضایی، مجازات از قبل مشخص و تنوع و تفاوت را در مجازات از بین می‌برد. (اسفندیاری، ۱۳۹۴: ۱۲۰).

از دیدگاه مکتب انتقادی نظریه نوربرت الیاس به بحث «مدنی شدن در ورزش» اشاره دارد که در روند باز اجتماعی شدن مجرمین از طریق ورزش به ابزار ممتازی برای تنظیم خشونت تبدیل شده است. ورزش به نوعی جبران آن خشونت‌های فیزیکی است که در قدیم مجاز شمرده می‌شد و هم اکنون ممنوع است چرا که در همین زمان است که زندگی بیرونی و درونی آن قدر کنترل شده و به نظم درآمده است که ضرورت دارد جاهای دیگری برای تخلیه خشونت به رسمیت شناخته شود. بر طبق دیدگاه الیاس می‌توان این طور گفت که نظام‌های عدالت کیفری به سمت و سویی می‌روند که مجازات‌ها متناسب با حساسیت‌های افراد و جامعه باشد. (اسفندیاری، ۱۳۹۴: ۱۳۱).

رویکردهای جدید سعی می‌کنند که نظریه‌های کنش متقابل و انتقادی را برای بررسی جامعه‌پذیری در ورزش ترکیب کنند. ایشان روش‌های کیفی چون مصاحبه و مشاهد میدانی را بر روش‌های کمی ترجیح می‌دهند.

جامعه‌پذیری از طریق ورزش

نیکسون و فرای، متخصصان جامعه‌شناسی ورزش، بین دو مفهوم «جامعه‌پذیری در ورزش» و «جامعه‌پذیری از طریق ورزش» تفاوت قائل شده‌اند. اولی، یادگیری مهارت‌های ورزشی از طریق مشارکت در فعالیت‌های ورزشی، روابط و شبکه‌هاست. دومی، یادگیری و شکلگیری باورها، نگرش‌ها، شخصیت، بهبود مهارت‌ها، درک از خود و همچنین بهبود ویژگی‌های روانی عمومی و

جامعه پذیری نقش‌ها بر اثر مشارکت در فعالیت‌های ورزشی است. از طریق فعالیت‌های ورزشی، هویت جنسی و نقش‌ها آموخته می‌شود. میزان هویت جنسی و یادگیری نقش، بر اساس نوع و میزان درگیری در فعالیت ورزشی متفاوت است. این آموخته‌ها به زمینه‌ها دیگر زندگی افراد ورزشکار هم قابل انتقال است و باعث می‌شوند که ورزشکاران بتوانند برای مشارکت در زمینه‌های دیگر زندگی نیز به شیوه موفقیت‌آمیزی عمل کنند. نظر دیگری می‌گوید، جامعه پذیری از طریق ورزش به افراد یاد می‌دهد که چگونه می‌توان با اقتدار با بزرگسالان خارج از محدوده خانه و خانواده ارتباط برقرار کرد. (نیکسون و فرای، ۱۹۹۶:۲).

فرآیند جامعه‌پذیری

فرآیند جامعه‌پذیری، فرآیندی است که فرد را در تمام طول زندگی برای یک هویت اجتماعی و درک معنا از خودشان یاری می‌دهد. جامعه‌پذیری نیازمند درونی کردن تجربه‌های دیگران به خصوص افراد مهم هستند. این افراد، والدین، مربیان و دوستان صمیمی هستند که بدون نیاز به تفکر، همسو با انتظاراتشان عمل می‌شود.

آنچه توجه سیخ را جلب کرد، نقش و نفوذ عمیق مربی، هم تیمی‌ها و دوستان در فعالیت ورزشی بر ورزشکاران بود. نفوذ مربی تا بدان جاست که می‌تواند نگرش‌ها و رفتار ورزشکاران را قالب دهد. وی خود از نزدیک شاهد درونی شدن ارزش‌ها و هنجارها هنگام مشارکت در فعالیت‌های ورزشی از دوران دبیرستان بود که تا دانشگاه نیز ادامه یافت.

سازگاری حاصل از اجتماعی شدن تا حد زیادی به ماهیت و موقعیت‌های ارتباطات اجتماعی نسبت داده می‌شود که در چارچوب گروه‌هایی که فرد از آنها گذر می‌کند و افکارش را از آنها می‌گیرد، صورت می‌پذیرد. ژان پیازه حرکت‌های بدنی را اساس شناخت می‌اند؛ شناختی که از دوران کودکی آغاز می‌شود و ابزاری بنیادین برای شناخت و کشف جهان پیرامون در اختیار فرد قرار می‌دهد.

برونر، پیشاهنگ روانشناسی شناخت، نیز حرکت و بازی را یکی از وسایل رشد عقلی و ذهنی دوران کودکی می‌داند. او این رهگذر را رهگذری فرهنگی می‌داند.

پارادایم	چارچوب نظری
کارکرد ورزش در باز اجتماعی شدن مجرمین	<p>۱) نظریه دورکیم « انسجام اجتماعی »</p> <p>ورزش باعث انسجام اجتماعی می‌شود</p>
	<p>۲) نظریه کنترل اجتماعی هیرشی</p> <p>هیرشی نظریه پیوند اجتماعی را برای آزمودن پیوستگی بین مشارکت در فعالیت‌های ورزشی و رفتارهای ضد اجتماعی جوانان مورد استفاده قرار داد. نظریه کنترل به جای تاکید بر انگیزه‌های بزهکارانه، ثابت می‌کند که رفتار همونوا نتیجه فشار پیوندهای عرفی می‌باشد.</p>
	<p>۳) نظریه پیوند یا همنشینی افتراقی ادوین ساترلند</p> <p>چگونگی انتقال رفتار منحرفانه و مجرمانه را تبیین می‌کند در این نظریه رفتار مجرمانه آموخته می‌شود این یادگیری بدو در درون گروه‌های نخستین اتفاق می‌افتد.</p>
پارادایم انتقادی	<p>نظریه نوربرت الیاس «مدنی شدن»</p> <p>ورزش به ابزار ممتازی برای تنظیم خشونت تبدیل شده است که شناخت ورزش، کلید شناخت جامعه است</p>
پارادایم تعریف اجتماعی	<p>نظریه ماکس وبر « عقلانی شدن »</p> <p>مک دونالدیزه شدن در مجازات و ورزش</p>
پارادایم پست مدرن	<p>نظریه میشل فوکو «تکنولوژی‌های قدرت»</p> <p>نظم و ورزش در یک زندان متولد شدند</p>

سوتون و اسمیت به نقش بازی در رشد حاکمیت به نقش بازی در رشد حاکمیت ارادی می‌پردازند. بازی، قابلیت فرد را برای سیطره بر محیط پیرامون رشد می‌دهد. کسب حس مالکیت از طریق بازی باعث می‌شود که فرد نتایج معینی که علت آنها، رفتار خود او در بازی است، انتظار داشته باشد، زیرا «خود» او از حاکمیت رفتار حسی و قید و بندهای تحمیل شده بر او آزاد می‌شود. در بازی ها، قدرت و توانایی فرد بر به بکارگیری و مهار رفتارهای خویش بیشتر می‌شود. هرچند جامعه پذیری مربوط به دوران کودکی است، اما با ورود به یک موقعیت اجتماعی، نقش اجتماعی جدید یا محیط فیزیکی جدید نیز رخ می‌دهد. در جامعه پذیری حتی ممکن است که تعریف‌های جدیدی جایگزین تعریف‌هایی شود که فرد هنگام بلوغ یا کودکی به دست می‌آورد. (انو الخولی، ۱۳۸۱: ۲۰۲)

برنشتاین سازوکار جامعه پذیری از طریق ورزش را حاصل قواعدی می‌داند که یک تیم ورزشی مانند تیم «کریکت» باید از آنها تبعیت کند. تیم ورزشی، گروه ساختار یافته‌ای است که اعضایش یکدیگر را خوب می‌شناسند. چنین گروه‌های ساختار یافته، به منظور ایجاد هماهنگی بین اعضا برای دستیابی به هدف‌های خود قواعد محدود کننده‌ای برقرار می‌کنند. چون قواعد به صورت واحدهای فشرده شده و آماده در دسترس افراد قرار دارند، پس فرایند ارتباط سهولت می‌یابد، این قواعد، آن دسته از الگوی ارزش‌های معینی را مطرح می‌کند که تقویت شده‌اند و اعضا هنگام فعالیت فرصت می‌یابند، ساختار گروه و هنجارهای خاص آن را در فرایند کنش متقابل درونی کنند. (داگلاس، ۱۹۹۶)

سوالات پژوهش:

- برنامه‌های ورزشی چه تاثیری بر بازاجتماعی شدن زندانیان می‌گزارند؟
- برنامه‌های ورزشی چه ارتباطی با کاهش گرایش زندانیان به تکرار جرم دارند؟
- برنامه‌های ورزشی چه نقشی در کاهش گرایش زندانیان به خشونت دارند؟

فرضیات پژوهش:

- شرکت در برنامه‌های ورزشی با کاهش گرایش زندانیان به تکرار جرم ارتباط دارد.
- شرکت در برنامه‌های ورزشی با کاهش گرایش زندانیان به خشونت ارتباط دارد.
- شرکت در برنامه‌های ورزشی با کاهش گرایش زندانیان به اعتیاد ارتباط دارد.
- شرکت در برنامه‌های ورزشی با کاهش گرایش زندانیان به خودکشی ارتباط دارد.

فرضیات پژوهش	مبانی نظری	پارادایم	کارکرد ورزش در باز اجتماعی شدن مجرمین
شرکت در برنامه‌های ورزشی با کاهش گرایش زندانیان به خودکشی ارتباط دارد.	۱) نظریه دورکیم «انسجام اجتماعی» (آنومیک)	پارادایم واقعیت اجتماعی	
شرکت در برنامه‌های ورزشی با کاهش گرایش زندانیان به تکرار جرم ارتباط دارد.	۲) نظریه کنترل اجتماعی هیرشی		
شرکت در برنامه‌های ورزشی با کاهش گرایش زندانیان به اعتیاد ارتباط دارد.	۳) نظریه پیوند یا همنشینی افتراقی ادوین ساترلند (گروه‌های نخستین)		
شرکت در برنامه‌های ورزشی با کاهش گرایش زندانیان به خشونت ارتباط دارد.	نظریه نوربرت الیاس «مدنی شدن»	پارادایم انتقادی	

روش پژوهش

با توجه به عنوان تحقیق روش پژوهش میدانی بوده و از تکنیک پرسشنامه جهت جمع آوری داده‌ها استفاده شده و از طریق نرم‌افزار SPSS به تجزیه و تحلیل داده‌های پرسشنامه پرداختیم.

جامعه‌ی آماری در این پژوهش زندانیان زندان مرکزی شهر سنج بود که ۸۰۰ نفر جمعیت دارند و از طریق فرمول کوکران حجم نمونه ۲۶۰ نفر بدست آوردیم که به طور تصادفی پرسشنامه را بین آنها تقسیم کردیم و داده‌ها را مورد تجزیه و تحلیل قرار دادیم.

یافته‌های پژوهش

در این قسمت به تحلیل کمی داده‌ها از زاویه توصیفی و استنباطی پرداخته می‌شود. در ابتدا شاخص‌های توصیفی شامل میانگین، انحراف معیار و فراوانی برای متغیرها ارائه می‌گردد و سپس از آزمون‌های آماری مناسب برای بررسی فرضیه‌های پژوهش استفاده می‌شود.

تجزیه و تحلیل داده‌ها از زاویه توصیفی

از بین زندانیان زندان مرکزی سنج ۲۶۰ نفر به صورت کاملاً تصادفی انتخاب گردید.

جنسیت: همه ۲۶۰ نفر انتخاب شده مرد هستند.

سن: سن پاسخگویان از ویژگی‌های زمینه‌ای مهم در هر مطالعه‌ای می‌باشد. این ویژگی در جداول و نمودار پیش رو توصیف می‌گردد. با توجه به جدول زیر میانگین و انحراف معیار سن پاسخ‌دهندگان به ترتیب ۳۳/۹۴ و ۷/۸۸۷ سال می‌باشد. جوان‌ترین پاسخگو ۱۹ ساله و پیرترین پاسخگو ۵۸ ساله می‌باشد. میان سن پاسخ‌دهندگان ۳۳ سال بوده است یعنی نیمی از پاسخگویان پایین‌تر از ۳۳ سال و نیمی از آنها بالاتر از ۳۳ سال بوده‌اند. سن نما یعنی سنی که بیشترین فراوانی را داشته است نیز مربوط به ۳۲ ساله‌ها می‌باشد.

جدول توزیع فراوانی سن

فراوانی	میانگین	میانه	نما (مد)	انحراف معیار	کمترین	بیشترین
۲۶۰	۳۳/۹۴	۳۳	۳۲	۷/۸۸۷	۱۹	۵۸

بر اساس دستورات کدگذاری مجدد در نرم‌افزار SPSS، سن افراد مورد مطالعه برحسب مقولات سنی نیز در جدول زیر به نمایش درآمده است. با توجه به این جدول ۲۷/۳ درصد از پاسخ‌دهندگان ۱۹ تا ۳۰ ساله، ۵۴/۲ درصد ۳۱ تا ۴۰ ساله، ۱۴/۶ درصد ۴۱ تا ۵۰ ساله و ۳/۹ درصد بزرگتر از ۵۰ سال هستند.

فراوانی	درصد	فراوانی	فراوانی تجمعی
۷۱	٪ ۲۷/۳	۷۱	۱۹ تا ۳۰ ساله
۱۴۱	٪ ۵۴/۲	۲۱۲	۳۱ تا ۴۰ ساله
۳۸	٪ ۱۴/۶	۲۵۰	۴۱ تا ۵۰ ساله
۱۰	٪ ۳/۹	۲۶۰	بزرگتر از ۵۰ سال

وضعیت تأهل

وضعیت تأهل پاسخ‌دهندگان نیز مورد کنکاش قرار گرفته است. با توجه به جدول زیر، ۴۷/۳ درصد از پاسخ‌دهندگان مجرد و ۵۲/۷ درصد متأهل هستند.

جدول توزیع فراوانی وضعیت تأهل

وضعیت تأهل	فراوانی	درصد
مجرد	۱۲۳	٪ ۴۷/۳
متأهل	۱۳۷	٪ ۵۲/۷

میزان تحصیلات

با توجه به جدول زیر ۱۴/۶ درصد از پاسخ‌دهندگان بی‌سواد، ۷/۳ درصد دارای تحصیلات ابتدایی، ۴۹/۶ درصد راهنمایی، ۲۳/۵ درصد دیپلم، ۴/۶ درصد فوق دیپلم و ۰/۴ درصد لیسانس هستند.

جدول توزیع فراوانی میزان تحصیلات

میزان تحصیلات	فراوانی	درصد
بی‌سواد	۳۸	٪ ۱۴/۶
ابتدایی	۱۹	٪ ۷/۳
راهنمایی	۱۲۹	٪ ۴۹/۶
دیپلم	۶۱	٪ ۲۳/۵
فوق دیپلم	۱۲	٪ ۴/۶
لیسانس	۱	٪ ۰/۴
بالاتر از لیسانس	۰	۰

با توجه به نمودار فوق، تحصیلات راهنمایی با ۱۲۹ مورد دارای بیشترین فراوانی و تحصیلات بالاتر از لیسانس با صفر مورد دارای کمترین فراوانی هستند.

تجزیه و تحلیل داده‌ها از زاویه استنباطی

فرضیه اول: به نظر می‌رسد بین ورزش و تکرار جرم رابطه وجود دارد.

جهت بررسی فرضیه فوق از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج آزمون در جدول زیر ذکر شده است.

تکرار جرم	متغیر وابسته	
	متغیر مستقل	
- ۰/۷۳۱	همبستگی پیرسون	ورزش
۰/۰۰۰	سطح معناداری	
۲۶۰	تعداد	

جدول فوق رابطه بین ورزش و تکرار جرم را نشان می‌دهد. ملاحظه می‌شود که ورزش بر تکرار جرم تأثیر منفی و معنادار دارد ($Sig = 0/000 < 0/05$) و r پیرسون مشاهده شده $-0/731$ می‌باشد که این بدان معناست که در صورت افزایش ورزش، تکرار جرم کاهش می‌یابد. این نتایج با نظریه کنترل اجتماعی هیرشی همسو است.

فرضیه دوم: به نظر می‌رسد بین ورزش و گرایش به خشونت رابطه وجود دارد. جهت بررسی فرضیه فوق از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج آزمون در جدول زیر ذکر شده است.

گرایش به خشونت	متغیر وابسته	
	متغیر مستقل	
-۰/۸۶۳	همبستگی پیرسون	ورزش
۰/۰۰۰	سطح معناداری	
۲۶۰	تعداد	

جدول فوق رابطه بین ورزش و گرایش به خشونت را نشان می‌دهد. ملاحظه می‌شود که ورزش بر گرایش به خشونت تأثیر منفی و معنادار دارد ($Sig=۰/۰۰۰ < ۰/۰۵$) و r پیرسون مشاهده شده $-۰/۸۶۳$ می‌باشد که این بدان معناست که در صورت افزایش ورزش، گرایش به خشونت کاهش می‌یابد. این نتایج با نظریه نوربرت الیاس «مدنی شدن» همسو است.

فرضیه سوم: به نظر می‌رسد بین ورزش و گرایش به اعتیاد رابطه وجود دارد. جهت بررسی فرضیه فوق از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج آزمون در جدول زیر ذکر شده است.

گرایش به اعتیاد	متغیر وابسته	
	متغیر مستقل	
-۰/۶۱۵	همبستگی پیرسون	ورزش
۰/۰۰۱	سطح معناداری	
۲۶۰	تعداد	

جدول فوق رابطه بین ورزش و گرایش به اعتیاد را نشان می‌دهد. ملاحظه می‌شود که ورزش بر گرایش به اعتیاد تأثیر منفی و معنادار دارد ($Sig=۰/۰۰۱ < ۰/۰۵$) و r پیرسون مشاهده شده $-۰/۶۱۵$ می‌باشد که این بدان معناست که در صورت افزایش ورزش، گرایش به اعتیاد کاهش می‌یابد. این نتایج با نظریه پیوند یا همنشینی افتراقی ادوین ساترلند (گروه‌های نخستین) همسو است.

فرضیه چهارم: به نظر می‌رسد بین ورزش و گرایش به خودکشی رابطه وجود دارد. جهت بررسی فرضیه فوق از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد که نتایج آزمون در جدول زیر ذکر شده است.

گرایش به خودکشی	متغیر وابسته	
	متغیر مستقل	
-۰/۸۳۰	همبستگی پیرسون	ورزش
۰/۰۰۰	سطح معناداری	
۲۶۰	تعداد	

جدول فوق رابطه بین ورزش و گرایش به خودکشی را نشان می‌دهد. ملاحظه می‌شود که ورزش بر گرایش به خودکشی تأثیر منفی و معنادار دارد ($Sig=۰/۰۰۰ < ۰/۰۵$) و r پیرسون مشاهده شده $-۰/۸۳۰$ می‌باشد که این بدان معناست که در صورت افزایش ورزش، گرایش به خودکشی کاهش می‌یابد. این نتایج با نظریه دورکیم «انسجام اجتماعی» (آنومیک) همسو است.

نتیجه گیری

با توجه به یافته‌های تحقیق و تحلیل آماری به این نتیجه رسیدیم که ورزش در باز اجتماعی کردن زندانیان تاثیر دارد به گونه‌ای که هر چهار فرضیه ما به اثبات رسید.

یعنی ورزش کردن زندانیان باعث می‌شود که آنها مرتکب تکرار جرم نشوند و گرایش به خشونت، اعتیاد و خودکشی در آنها کمتر شود.

تربیت بدنی و ورزش در توسعه و تحکیم روابط انسانی، کارکردی زیربنایی و بنیادی است که در کل ساختار جامعه و روابط موجود بین اقشار و آحاد اجتماعی اثرات قابل توجهی بر جای می‌گذارد.

به جرأت می‌توان گفت در جوامعی که نارسائیهای کمی و کیفی ورزش وجود دارد، عقب افتادگی آن جامعه نیز چشمگیر است و از این روست که ورزش امروز در جوامع مترقی دنیا، علاوه بر اثرات بهداشتی و نقش مهم آن در سلامت یک ملت به عنوان یک پدیده اجتماعی و عامل اقتصادی مورد مطالعه و پژوهش علمی قرار می‌گیرد.

زندانیان به عنوان منحرفین از هنجارهای نظام اجتماعی جامعه خود هستند که جهت تنبیه و تعزیر تا مدت زمان معینی در یک ساختار، با نظام منضبط و قانونمند به نام ندامتگاه و زندان در مسیر اصلاح و تربیت قرار می‌گیرند. در این بین نقش مهم ورزش در اصلاح و تربیت مجرمین و زمینه سازی برای بازگشت آنان به یک زندگی سالم، بر هیچ کس پوشیده نیست. از آنجا که تحرک در زندانیان باعث تخلیه انرژی آنان شده و بدینوسیله اضطراب و تنش از آنان دور می‌شود و زمینه سازش، همکاری و مشارکت صحیح در ارتباطات سالم اجتماعی را افزایش می‌دهد انتظار می‌رود تأکید بیشتر در این زمینه باعث کاهش رفتارهای پرخطر به طور ملموس خواهد شد.

از آنجا که پدیده جرم و بزهکاری یک مشکل اجتماعی است و عنوان نمودیم، تربیت بدنی نیز یک پدیده اجتماعی است که با سایر پدیده‌ها در رابطه است و با توجه به فواید ارزشمند و اهداف تربیت بدنی و ورزش که عنوان شد، مشخص می‌شود که تربیت بدنی در کاهش بزهکاری، اثرات قابل توجهی داشته و دارد.

تربیت بدنی در کاهش ناسازگاری‌های فردی و اجتماعی و کاهش فشارهای روانی مؤثر بوده و تعادل روانی ارگانیزم را برقرار می‌سازد. افراد از طریق شرکت در فعالیت‌های حرکتی از نظر ذهنی، جسمی و روانی تعادل لازم را کسب می‌نمایند و توانایی مقابله با مشکلات و فشارهای ناشی از زندگی مدرن را بدست خواهند آورد و همانطور که مشخص شده است، جرم نتیجه جمع جبری عوامل مؤثر در بزهکاری است که تحت تأثیر تعارضات گوناگون و مناقشات روانی و فشار بر نقاط ضعف شخصیت افراد و عدم توانایی مقاومت در برابر فشارهای مزبور و بهم خوردن موازنه روانی ارگانیزم، در شرایط خاص اتفاق می‌افتد.

راهکارها

۱- توجه بیشتر به موضوع و محتوا و طرز اجرای درس تربیت بدنی در مدارس و تأکید بر نقش تربیتی این درس برای دانش آموزان، که قشر عظیمی از جامعه جوان ایران را تشکیل می‌دهند.

۲- ایجاد و احداث اماکن ورزشی چند منظوره در مناطق مختلف کشور، خصوصاً نواحی جرم‌خیز و جذب افراد در سنین مختلف به این اماکن و فضاهای ورزشی.

۳- قرار دادن وسایل و تجهیزات ورزشی به صورت رایگان در اختیار عموم مردم در زندان‌ها و استفاده از این وسایل ورزشی.

۴- توسعه و گسترش ورزش عمومی و همگانی در جامعه و توجه به آن به عنوان یک اولویت و نیاز اصلی عموم مردم.

۵- آموزش‌های همگانی و آموزش والدین و آشنا نمودن آنان به نقش تربیت بدنی و ورزش در پرورش مطلوب و شایسته فرزندان و علاقمند نمودن آنان به شرکت در فعالیت‌های ورزشی و توجه به این امر مهم که ایجاد فرصت‌های حرکتی بهترین هدیه برای فرزندان می‌باشد.

- ۶- انجام اقدامات لازم جهت تفکیک بزهکاران و مجرمین حرفه‌ای و اعتیادی، از سایر بزهکاران و اجرای برنامه‌های حرکتی و ورزشی به صورت جداگانه برای هر کدام از آنها در محیط زندان.
- ۷- از بین بردن نقاط آلوده و کنترل و نظارت بیشتر در نقاط و مراکز مزبور و توجه بیشتر به اجرای برنامه‌های اصلاحی تربیت‌بدنی ورزش در این نقاط.
- ۸- سرمایه‌گذاری در کانون‌های ورزشی و جذب جوانان و سایر اقشار جامعه در این مراکز و پر کردن اوقات فراغت افراد جامعه به نحو شایسته با شرکت کردن افراد در برنامه‌های ورزشی این مراکز.
- ۹- رفع موانع موجود در مسیر ورزش زندانیان و توسعه مراکز و فضاهای ورزشی مناسب زندانیان.
- ۱۰- توجه بیشتر به نقش بازپروری تربیت‌بدنی و ورزش برای بازگشت افراد بزهکار و مجرم به جامعه.
- ۱۱- همکاری و تشریک مساعی بیشتر سایر سازمان‌های فرهنگی-اجتماعی با سازمان‌های تربیت‌بدنی و ورزش برای طراحی و اجرای برنامه‌های مفید و سازنده ورزشی برای زندانیان.
- ۱۲- انجام تحقیقات بیشتر در ارتباط با نقش تربیت‌بدنی و ورزش در جرم‌زدایی در جامعه.

منابع

- ۱) اسفندیاری، محمد صالح (۱۳۹۴)، تحلیل جامعه‌شناسانه زندان، چاپ اول، تهران: مجد
- ۲) انور الخولی، امین (۱۳۸۳)، ورزش و جامعه، ترجمه حمیدرضا شیخی، تهران، بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی
- ۳) انور الخولی، امین الشیخ، (۱۳۸۱)، جامعه‌شناسی ورزش، که صمد حمیدرضا شیخی، چاپ اول، تهران، سمت، ۱۴، ۲۰۲-۲۰۱، ۲۰۰-۱۹۷.
- ۴) پورچیت‌ساز، م. (۱۳۸۲)، مقایسه عوامل مؤثر در پرخاشگری دانش آموزان دختر و سر دوره راهنمایی شهر یزد پایان نامه کارشناسی ارشد. یزد- دانشگاه یزد.
- ۵) توماس، ریموند - روانشناسی ورزشی، چاپ اول - مترجم: محمد حسین سروری (۱۳۷۰). انتشارات یگان‌ه
- ۶) صداقت زادگان، شهناز، (۱۳۷۷)، عوامل مؤثر بر جامعه‌پذیری با تأکید بر جامعه‌پذیری و پایگاه اقتصادی-اجتماعی، دانشگاه علامه طباطبایی، دانشکده علوم اجتماعی، ۱۹۴.
- ۷) صدیق سروسستانی، رحمت اله، (۱۳۸۰)، هم‌پژوهی و همه‌نویسی در ایران، نامه علوم اجتماعی دانشگاه تهران، شماره ۱۸، ۱۲۱-۱۰۳.
- ۸) عبداللهی، محمد. (۱۳۸۳). طرح مسائل اجتماعی در ایران ک اهداف و ضرورت‌ها. مجموعه مقاله‌های مسایل اجتماعی ایران، تهران: مؤسسه نشر آگه.
- ۹) عبدلی، ب‌هروز (۱۳۸۶). مبانی روانی و اجتماعی تربیت‌بدنی و ورزش، چاپ دوم - انتشارات بامداد کتاب
- ۱۰) عزیزآبادی فراهانی، ابوالفضل (۱۳۷۳). تربیت‌بدنی عمومی (۲)، چاپ هشتم - تهران، انتشارات دانشگاه پیام نور
- ۱۱) فرینی، هدی، (۱۳۷۴)، بررسی میزان براکندگی و افسردگی در دو گروه دانشجویان دختر ورزشکار و غیر ورزشکار دانشجویان سبزوار، دانشگاه آزاد اسلامی، ۱۵۹-۱۵۸.
- ۱۲) قدیمی، بهرام (۱۳۹۷)، نظریه‌های کلاسیک و مدرن در جامعه‌شناسی ورزش، چاپ اول، تهران: انتشارات جامعه‌شناسان
- ۱۳) کوشافر، علی اصغر (۱۳۸۱). اصول و مبانی تربیت‌بدنی، چاپ اول - انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی تبریز
- ۱۴) محسنی، تبریزی، علیرضا. (۱۳۷۲). خودکشی در استان ایلام. تهران: مؤسسه مطالعات و تحقیقات اجتماعی دانشگاه تهران.

۱۵) نیرومند زندی، کیانوش، همکاران، (۱۳۸۳). « بررسی نوع و شدت صدمات جسمی ناشی از ضرب و جرح عمدی در زنان مراجعه کننده به مرکز پزشکی قانونی، شهر تهران در سال ۱۳۸۲. مجله پژوهنده. دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، سال ۱۰، شماره ۴۳، صفحه ۵۵-۵۸، فروردین و اردیبهشت ۱۳۸۴.

- 16) Bailey C. Ian. (1981). Sport and exchange theory, sociology of sport, perspective. Susan Greendorger, Andrew Yiannakis. Usa: Leisure Press. 33.
- 17) Coakly, Joy. (2001). Sport in society, issues and controversies. 7th edition. Usa: McGraw Hill. 9, 16, 82, 83, 86.
- 18) Douglas, Mary. (1996). Natural symbols, exploration in cosmology 4th edition. London and New York: Routledge. 54.
- 19) Ebrahimi Sh (2010), Evaluation of Recent Criminal Policy Developments for Chronic Offenders, Crime Prevention and Crime Repetition, Proceedings of the First National Conference on Crime Prevention, Tehran: NAJA.
- 20) Garland, David. (2017). Punishment and Modern Society: A Study in Social Theory, Univ. of Chicago Press.
- 21) Garland, David. (2017). "Sociological perspectives on punishment," in Crime and Criminal Justice: A Review of Research (M. Tonry, Ed.), pp. 115-166, Univ. of Chicago Press, Chicago.
- 22) Garland, David, editor, (2017), Mass Imprisonment: Social Causes and Consequences was previously published as a Special Issue of Punishment & Society: The International Journal of Penology, Sage Publications.
- 23) Garland, David, (2017), Review: Foucault's "Discipline and Punish"--An Exposition and Critique, American Bar Foundation Research Journal, Vol. 11, No. 4., pp. 847-880
- 24) Grace de LA, Knight CJ, Rodgers WM, Clark AM (2017), Exploring the role of sport in the development of substance addiction. Psychology of Sport and Exercise, 28: 46-75.
- 25) Hudson, Barbara (2016). Understanding justice: an introduction to ideas, perspectives, and controversies in modern penal theory, Open University Press, First published in this second edition
- 26) Khosravi Sh, Haqiqat, SA (2018). Comparison of Brain-Behavioral Activity among Individual and Group Athletes, Journal of Neurological Psychology, 3(2): 82-68.
- 27) Khosravi Sh, Haqiqat, SA (2018), Comparison of Attributes and Personality Types among Athletes in Collision and Non-Religious Athletes, Journal of Knowledge and Research in Applied Psychology, 18(2): 34-21.
- 28) Lippmann, Stephan, and Howard Aldrich, (2018), The Rationalization of Everything? Using Ritzer's McDonaldization Thesis to Teach Weber, Published in Teaching Sociology.
- 29) Martinson, R. (2018) What works? - Questions and answers about prison reform, The Public Interest, 35 (Spring): 22.
- 30) Matthews. Roger, (2017), Doing time: an introduction to the sociology of imprisonment First published in the United States of America, MACMILLAN PRESS LTD
- 31) Martines, Rainer (1975) social psychology and physical activity usa, harper and row. 103.
- 32) Martines, Rainer (1975) social psychology and physical activity, usa: harper and row. 103.
- 33) Nicson II, Howard L., James H. Fray. (1996) a sociology of sport usa: Wodsworth. 78-82, 89, 78, 301, 302.
- 34) Nixon II, Howard L., James H. Fray. (1996). a sociology of sport usa, Wodsworth. 78-82-89-78-, 301, 302.
- 35) Pratt, John, (2018), Punishment and Civilization, Penal Tolerance and Intolerance in Modern Society, SAGE Publications.
- 36) Saje, George H. (1981), Sport Sociology. Normative and non normative arguments: playing the... in sociology of sport. Susan I. Greendorfer, Andrew Yiannakis. Usa: Leisure Press. 7, 11.
- 37) Smith, Philip, and Natalie, Kristin, (2017) Understanding Criminal Justice: Sociological Perspectives. SAGE Publications. First published,
- 38) Solberg PA, Methlie P, Gloersen J, Hustad S, Skogrand H, Husebye ES, Raastad T (2017), Changes in body composition, power and hormonal status during and after a prisoner of war exercise in Norwegian Navy Special Operations Command (NORNAVSOC) recruits. Journal of Science and Medicine in Sport, 20: 88.
- 39) Soleimani, H (2019), the need to institutionalize ethics in sport, accessible at vista.ir.
- 40) Woods D, Breslin G, Hassan D (2017), Journal of Mental Health and Physical Activity, 12: 61-50.
- 41) Woods D, Hassan D, Breslin G (2017). Positive collateral damage or purposeful design: How sport-based impact the psychological well-being of people in prison. Mental Health and Physical Activity, 13: 152162.
- 42) Taylor, Robert, (2017), Why prison has emerged as a prominent form of punishment for most crime and to critically discuss the function of modern day prisons in relation to wider society. Journal of Criminology. Vol. 10, No. 8.

Sports function in opening offenders with cognitive community approach

Hassan Babaei

PhD student in the sociology of sport, Science and Research Unit, Islamic Azad University of Tehran, Iran

Bahram Gadi*

Associate Professor of the Department of Sociology and Faculty Member of Research Sciences Unit, Islamic Azad University of Tehran, Iran (Responsible Author)

Amir Masoud Amir Mozaheri

Associate Professor of Department of Sociology and Faculty Member of Tehran Azad University, Center, Iran

Zahra Alipour Darvishi

Assistant Professor of the Department of Public Administration - Human Resource Management and a member of the academic staff of North Tehran Azad University, Iran

Masoume Shojaei

Associate Professor in the Department of Growth, Development and Motor Learning and a member of the faculty of Al-Zahra University, Tehran, Iran

Abstract: *One of the basic strategies in the crime prevention system is social reintegration. The one who commits an abusive behavior must re-enter the community through receiving appropriate trainings and acquiring necessary skills along with obtaining the acceptance of society. There is a close relationship between social reintegration, resocialization and obtained social acceptance of the offenders. The unacceptance by the society is often the main reason of returning offenders to prison. From the legal aspect, social reintegration process is one of the responsibilities of the judiciary, but besides the intra-organizational issues, reoffending and returning to prison has also individual, psychological, economic, social and cultural bases. Enjoying high-quality programs in the crime prevention area and its continuity is the key point in resocialization of offenders which must be seriously under consideration. By developing various groups, providing opportunities for their membership, social reintegration has shifted from a narrow, closed circle around the individual to a wider range of volunteer groups. Having a membership or dependency on sport groups provides the opportunity of social reintegration. In the current field study, a large number of books and articles have been used in order to collect and analyze the impact of physical exercises on social reintegration of the offenders, using various scientific techniques, such as survey and also questionnaire data collection. It was found that there is no relationship between physical exercises and reoffending, tendency to violence, addiction, and suicide; this suggests that in case of increasing physical exercises, these mentioned issues will show a decrease.*

Keywords: *Sociology, Crime Prevention, Socialization, Resocialization, social reintegration, offenders, Care and education measures, Sport.*

* Email: dr.b.ghadimi@gmail.com (Corresponding Author)